

Tambayoyi da Amsar Gwajin Magani da Alluran Cutar Ebola

Wadannan tambayoyin sun amsa dukan tambayoyin da aek yi, game da amfanin yin magana da kuma rigakafin Cutar Ebola.

Domin karin bayani game da ingancin wannan maganin, da yadda ake amince yin amfani da shi da kuma binciken da aka gudanar, a duba hukumomin da suka dace kamar haka:

Ofishin Watsa Labarun Hukumar FDA: fdaoma@fda.hhs.gov

Ofishin Watsa Labarun Hukumar NIH: niaidnews@niaid.nih.gov

Ofishin Watsa Labarun Hukumar CDC: media@cdc.gov

Ofishin Watsa Labarun Hukumar ASPR: Gretchen.Michael@hhs.gov

Menene ZMapp?

ZMapp, wani magana ne, da Kamfanin Hada Magunguna na Mapp Biopharmaceutical Inc., ya kirkiro, domin gwajin maganin da kuma yin amfani da yi, ga dukan wanda ya kamu da kwayoyin cutar Ebola. Har yanzu ba a yi amfani da shi ba, a jikin dan adam, don sanin rashin illarsa da kuma karfinsa. Maganin, wani hadin magungunan garkuwar jiki ne, har guda uku, dake dauke da sinadarin protein dake dakushe kaifin kwayoyin cutar ta Ebola.

Menene Karfin Gwajin wannan Maganin?

Lokaci bai yi ba, da har za a iya tantance ko maganin na ZMapp yana da karfi, tunda har yanzu, yana bisa ga gwaji ne, kuma ba a yi amfani da shi ba, ga jikin bil adama, domin sanin rashin illarsa da kuma karfinsa. Wadansu, da suka kamu da rashin marasa lafiyar ta Ebola, na samun sauksi, cikin gaggawa, ko kuma saboda irin kulawar da ake yi ma su. Amma, babbar hanyar sanin idan wannan maganin yana da wani karfi, ita ce, ta a gudanar da wani gwajin, barkatai, na maganin, ga jama'a, domin daidaita sanin yadda marasa lafiyar dake karbar maganin ke ji, da kuma wadsanda ba a bai wa ba. Har yanzu kuma ba a gudanar da irin wannan nazarin ba. Yana da muhimmancin da a lura cewa, tsayayyen maganin warkar da cutar ta Ebola, bai wuce na kulawa ba.

Wannan ya hada da wadannan hanyoyin:

Didaita yawan ruwa da kuma ma'adinan cikin jikin maras lafiya;

Daidaita yawan iskar shakar da suke bukata da kuma karfin bugawar jini; da kuma Kula magance duk wata matsalar da ka taso, dangane da kamuwa da cutar.

Bugu da kari, babbar hanyar samar da saukin tsayar da barkewar cutar ta Ebola, a Yamacin Afrika, ita ce, ta dagewa ga gano yadda cutar ta Ebola ke yaduwa, da

killacewa da kuma kula da marasa lafiyar, da kuma gano wadanda suka yi cudanya da su, domin dakatar da yaduwarta. Wannan kuma na nufin ilmantar da jama'a, game da kiyaye lafiya, wajen bizne wadanda suka mutu da tilasta wa ma'aikatan aikin jinya bin dokokin kula da kamuwa da cutar, a asibitoci. Wannan kuma ita ce hanyar da za a iya tsayar da yaduwara cutar ta Ebola.

Me ya sa jama'a da dama ba su samun maganin na ZMapp?

A wannan lokacin, kwayoyin maganin, na gwaji, da aka yi, ba su da yawa, tunda yake, har yanzu, maganin yana bisa gwaji ne, kuma lokaci bai yi ba, da za san ko maganin na ZMapp yana da karfi. Wadanda suka harhada maganin gwajin, na ci gaba da gudanar da nazari da kuma tantance rashin illar maganin, da kuma karfinsa. Har yanzu kuma ba a gwada shi ga bil adama ba, don sanin rashin illarsa da karfinsa, da kuma yawan nazarin yadda za a bukace shi.

Ko Cibiyar NIH na da rawar da za ta taka, wajen gwajin ga 'Yan Kasar Amirka biyu, a suka kamu da cutar a Kasar Liberia?

Cibiyar Agaji ta Samaritan Purse, wata fungiyar mai zaman kanta, dake bayar da agaji ce, ta shirya wannan gwajin, da kanta, wadda ta dauki daya daga cikin wadanda suka kamu da kwayar cutar, aiki, a Kasar ta Liberia. Cibiyar Samaritan's Purse ta jibinci Cibiyar Kula da Rigakafin Kwayoyin Cuta, (CDC), wadda ta damka su ga Cibiyar Harkokin Kiwon Lafiya ta Kasa, (NIH). Cibiyar ta NIH, ta samu damar wadata fungiyar da irin abinda ya kamata a yi, a kamfanin da ya bullo da bayar da wannan maganin. Cibiyar ta NIH ba ta tsoma bakinta ba, wajen samu da safara, da amincewa ko yin amfani da wannan maganin gwajin ba.

Ko marasa lafiyar Yamacin Afrika za su samu wannan maganin gwajin? Kuma nawa za a kai can?

Har yanzau fa, wannan maganin yana kan gwaji ne, kuma wadanda suke yinsa, sun bayar da rahoton cewa, maganin bai da yawa, don haka ba a iya saye, kuma ba an yi ba ne, domin kai wa asibitoci. Masu yin maganin suna bin wadansu matakai, na farko, na gwaji, kuma wannan bai nuna suna da karfin yin maganin da yawa ba, domin a yi amfani da shi. Ba a gwada maganin yadda ya kamata ba, wanda ya nuna ko yana da wata illa, ko kuma karfin da har dan adam zai iya amfani da shi. Kamfanin da ya yi maganin gwajin, zai ci gaba da gudanar da nazari da kuma daidaita rashin illa da kuma karfin maganin. Babbar hanyar dakatar da yaduwara cutar ta Ebola, a halin yanzu, a Yamacin Afrika, ita ce, ta kiyaye gudanar da aikin warkar da cutar ta Ebola, da killacewa da kuma kula da wadanda suka kamu da cutar, da kuma gano wadanda suka yi cudanya da su, domin tsayar da yaduwarta. Wannan na nufin ilmantar da jama'a game da kiyaye yadda za a rika

bizne wadsanda cutar ta kashe, da kuma tilasta wa ma'aikatan aikin jinya bin dokoki, a asibitoci. Ta haka ne za a iya dakatar da barkewarta.

Ko akwai maganin na ZMapp a Hukumar Abinci da Magunguna domin fadada gudanar da bincike kan maganin?

A halin yanzu gwaji kadai ake yi, na magance kwayar cutar ta Ebola, da zarar ta bulla. Kuma tunda yake ba a amince da wannan maganin ba, Hukumar ta FDA, na iya bayar amince da a yi amfani da maganin, maimakon babu, ta hanyar yin amfani da shi, a karkashin amincewar aikin gaggawa na sharuddsan Bincikar Sababbin Magunguna (IND). Idan kuma ana son a gudanar da aikin gwajin, a Kasar Amirk, to, dole sai Hukumar ta FDA, ta samu irin wannan amincewar. Hukumar ta FDA ba za ta iya cewa komai ba, game da hakikanin abinda ke gudanar game da wannan shirin, kuma ba za ta iya bayar da wani bayani ba, ga jama'a, dangane da wannan shirin, kamar yadda na sharuddsan IND ke amfani da shi. Hukumar ta FDA, a shirye take, da yi aiki da kamfanoni da masu bincike, domin yi wa wadsanda suka kamu magana.

Maganin na ZMapp allura ne?

A'a. Maganin ZMapp an yi shi ne, domin magance kamuwar da aka yi, da kwayoyin cutar ta Ebola, amma, ba don rigakafin ba, kamar yadda allura ke yi. Hanya, mafi inganci, ta rigakafin abinda ke faruwa, a yanzu, ita ce, ta kyakkyawar kulawa da yanda za shawo kan al'amarin.

Menene bambancin magana da allura?

Mafi yawan lokutta ana bai wa jama'a allurai, kafin su yi arangama da kwayoyin cutar da za su haifar da cuta. Ita allura, tana zama sinadarin kara garkuwar jiki ne, da kuma bayar da kariyar artabu da kamuwa da kwayoyin cuta, idan har suka shiga. Asali ma, magana ana bayar da shi ne ga jama'ar da suka rigaya suka kamu da kwayoyin cuta. Bisa ga gwajin da ake yi da maganin na ZMapp, sinadarin maganin yana baibaye kwayoyin cutar ne, domin garkuwar jikin dan adam ta fitar da kwayoyin cutar.

Ko akwai alluran cutar ta Ebola da za yi amfani da ita, ko a inganta?

A halin yanzu babu wata allurar da Hukumar ta FDA ta amince da ita, dangane da cutar Ebola. Sharuddsan NIH, na Cibiyar Kan Jiki Da Kamuwa Da Kwayoyin Cuta ta Kasa, na fo'karin bullo da allurar cutar ta Ebola. Ana aiwatar da sharuddsan na NIH da aka bayyana, a halin yanzu, da nufin kaddamar da rukunin farko, na gwajin magance cutar ta Ebola, a allura. Sharuddsan na NIH, na kuma tallafa wa kamfanin Crucell biopharmaceutical company, wajen inganta wata allurar magance kwayoyin cutar na Ebola/Marburg, kazalika da kamfanin Profectus Biosciences,

wajen inganta wata allurar ta cutar Ebola. Bugu da fari, sharuddan na NIH da kuma Jami'ar Thomas Jefferson, na hada hannu, don bullo da wata allurar ta cutar ta Ebola, daga allurar cutar cizon karnuka da aka tabbatar.

Ko Gwamnatin Amirka na da hannu a inganta maganin na ZMapp?

Gwamnatin Kasar Amirka, musamman, sharuddan NIH, na Cibiyar Kan Jiki da Kamuwa da Cututtuka ta Kasa, da Hukumar Tsaron Barazana, ta Ma'aikatar Tsaro (DTRA), da Hukumar Cibiyar Zurfafa Bincike da Inganta Al'amurra ta HHS (BARDA), sun bayar da taimakon inganta dukan harkokin gwajin bayar da magungunan.

Ko akwai wadansu kasashen dake koñarin inganta magungunan ko kuma alluran?

Wadansu kamfanoni biyu, Tekmira da Biocryst Pharmaceuticals, sun samu kudade daga Hukumar Tsaron Barazana, ta Ma'aikatar Tsaro, sun kuma bullo da wani maganin na cutar ta Ebola, tun da farkon bollowarta. Ma'aikatar Tsaro, ta kuma hada hannu da wani kamfani mai suna Newlink, wajen yin allurar cutar ta Ebola. Kamfanin BioCryst, tare da taimakon sharuddan NIH, na bayar da himmar inganta wani maganin kare garkuwar kashe kwayoyin cutar ta Ebola, da ake sa ran za a yi wa gwajin farko, a cikin wannan shekarar.